

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
КИРИЛО - МЕТОДИЕВСКИ НАУЧЕН ЦЕНТЪР
CYRILLO - METHODIAN RESEARCH CENTRE
BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

София 1000, п.к. 432, ул. „Московска“ 13, тел. 987 02 61/ BG, Sofia 1000, P.O.B. 432, Moskovska str. 13, tel. (359 2) 987 02 61
e-mail: kmnc@bas.bg ; fax: (359 2) 986 69 62

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА КИРИЛО-МЕТОДИЕВСКИЯ НАУЧЕН ЦЕНТЪР ПРИ БАН ЗА 2017 Г.

I. ПРОБЛЕМАТИКА НА ЗВЕНОТО

1.1. Преглед на изпълнение на целите (стратегически и оперативни) на звеното, оценка и анализ на постигнатите резултати и на перспективите на звеното в съответствие с неговата мисия и приоритети, съобразени с утвърдените научни тематики.

Кирило-Методиевският научен център (КМНЦ) е академично специализирано звено към Българската академия на науките в рамките на научно направление „Културно-историческо наследство и национална идентичност“. Основната му дейност е свързана с изпълнение на научноизследователски задачи, допълнена с активна обществена, популяризаторска и координаторска дейност. В изпълнение на своята мисия КМНЦ развива богат спектър от мултидисциплинарни изследвания, свързани с всички аспекти на Кирило-Методиевото дело, което има огромно значение за цялостния исторически път на България и е един от най-важните фактори и стожери за съхраняването на народностната и националната идентичност на българския народ. Неговото запазване и развитие е и най-големият принос на българите в европейската и световната писмена култура.

През 2017 г. екипът на КМНЦ продължи да реализира интердисциплинарни изследвания (лингвистични, литературоведски, палеографски, кодикологически, богословски, исторически, културологически и пр.) в изпълнение на основните си **ПРИОРИТЕТИ**, развити в перспективата на *Националната стратегия за развитие*

на науката в България 2017-2030: 1. Издирване и комплексно изследване на кирило-методиевските извори в средновековни ръкописи от IX до XVI в. и старопечатни книги, съхранявани в български и в чуждестранни книгохранилища и издаване на славянските, гръцките, латинските и романо-германските извори; 2. Комплексно проучване на кирило-методиевските традиции от IX в. до днес в България и в Европа; 3. Изследване на славянската писменост като система и нейното функциониране в Европа от възникването ѝ до наши дни; 4. Популяризиране на Кирило-Методиевото дело и традиции в полза на българското общество като част от изграждането на новото европейско общество на знанието; 5. Отстояване в международен план на научната истина по отношение на спорните проблеми на Кирило-Методиевото дело.

Основен дял в изследователската парадигма на КМНЦ заемат интердисциплинарните проучвания и дейности, които се реализират под формата на разработването на различни по тип проекти, издаването на научни монографии, статии и студии, печатани в страната и в най-престижните международни специализирани издания, също участието на сътрудниците в национални и международни научни форуми, подготвянето на научно-популярни публикации и обществени изяви в масмедииите, преподавателска дейност, включването им в експертни органи в областта на науката и висшето образование, даването на рецензии, становища, отзиви в различни по тип процедури. Резултатите от тези дейности могат да се проследят в системата SONIX.

Своеобразно потвърждение за дейността на сътрудниците на Центъра е направената оценка от постоянно действащата Експертна комисия за наблюдение, оценка и анализ на научноизследователската дейност, осъществявана от научните организации и висшите училища към МОН за 2016 г., която постави КМНЦ на трето място в страната в областта на хуманитарните и социални науки.

1.2. Изпълнение на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030 - извършени дейности и постигнати резултати по конкретните приоритети.

Резултатите от изследователската работа на учените от КМНЦ се публикуват и разпространяват както в страната, така и в чужбина. През 2017 г. са излезли от печат 2 монографии - и двете в чужбина, - и общо 55 статии и студии, от които 30 са в

чуждестранни научни поредици и издания (около 60%), а 11 са индексирани в световната мрежа за рефериране и индексирание. Изследванията на сътрудниците на Центъра бяха представени общо на 28 научни форума, от които 5 национални конференции, 3 национални конференции с международно участие и 20 международни научни форума, проведени съответно в България, Германия, Италия, Полша, Русия, Словакия, Украйна, Унгария (вж. Приложения № 1). Своеобразно доказателство за научната дейността е фактът, че за отчетения период 93 публикации на учени от КМНЦ са цитирани общо 116 пъти през 2017, включително в авторитетни международни издания в Германия, Испания, Италия, Полша, Русия, Словакия, Швейцария, както и в електронни публикации (Приложение № 2).

Тази година дейността на сътрудниците на Центъра отново бе забелязана и отличена: гл. ас. д-р Евелина Джевиецка получи наградата на БАН „Проф. Марин Дринов” за 2017 г. за млади учени за научни постижения в направление „Културно-историческо наследство и национална идентичност”, а създадената през миналата година юбилейна изложба „Св. Климент - Просветителят” получи наградата на 12. Фестивал на културно-историческия и природонаучния късометражен филм и фотография "Балканска културна филмотека". КМНЦ отново стана и естествен център, и съорганизатор и на събития с популярен характер. Едновременно с това и тази година той продължи да изпълнява дейността си и като консултант на различни държавни институции. В тази връзка трябва да се отбележи, че екипът на КМНЦ се стреми да представи с възможно най-пълна и актуална информация пред българската общественост, а също и извън страната, за българското културно наследство, свързано с Кирило-Методиевото дело. Тази задача е залегнала в основата: 1. Специално подготвените и реализирани изложби (подробно описани в т. 3 от извършени през годината дейности); 2. Научно-популярни публикации (за отчетения период те са 26, две от които печатни и двадесет и четири - електронни); 3. Изнасянето на научнопопулярни лекции, интервюта в пресата, участие в радио- и телевизионни предавания (за отчетния период сътрудниците на Центъра са имали 21 публични изяви и изказвания по актуални за общността въпроси, част от които излъчени в най-престижните медии на страната).

Извършвани дейности и постигнати резултати:

1. Всички разработвани изследователски научни проекти и основните задачи на КМНЦ, са съобразени с посочените в Националната стратегия политики.

2. Участие на членове на КМНЦ в национални симпозиуми и конференции: 28 научни форума, от които 5 национални конференции, 3 национални конференции с международно участие и 20 международни научни форума, проведени съответно в България, Германия, Италия, Полша, Русия, Словакия, Украйна и Унгария.

3. Организиране на научни форуми.

3.1. Тази година Кирило-Методиевският научен център при БАН в сътрудничество с Библейската комисия към Международния комитет на славистите и с подкрепата на Представителството на Росътрудничество в Република България беше организатор на Международната научна конференция **„Библейската ръкописна традиция между лексикографията, текстологията и литературната история“**, проведената на 7 и 8 септември 2017 г. в гр. София. В рамките на конференцията се проведе и заседание на Библейската комисия към Международния комитет на славистите.

3.2. За поредна година се проведеха и организирани от КМНЦ четения **„Collegium Cyrillomethodianum 2017“**. По традиция тази научна среща се провежда в края на всяка календарна година и в нея вземат участие само учени от КМНЦ, като са поканени всички интересувани се. Целта на форума е да бъдат дискутирани текущите за звеното научни проблеми, идеи и въпроси и да бъдат представени новите изследвания на сътрудниците на Центъра, както и да се определят професионалните задачи на колектива за следващата година. В рамките на тазгодишните четения новият член на научния колектив на КМНЦ доц д-р Марко Скарпа произнесе и своята встъпителна доцентска лекция (<http://www.kmnc.bg/?mode=news&id=91>).

4. Подготовка на специалисти (подробно в т. 4)

5. Извършване на експертни оценки и членство в научни организации в страната и чужбина.

5.1. *Международни оценки и членства в организации:* 1. През 2017 г. трима учени от Центъра са взели участие в експертни органи в областта на науката и висшето образование: доц. д-р Бойка Мирчева като член на Съвета за чуждестранна българистика при БАН, доц. д-р Веселка Желязкова като член на ВНЕК по конкурса „Българска научна

периодика – 2017“ към Фонд „Научни изследвания“ (ФНИ) на Министерството на образованието и науката (МОН) и на ЕК по направление 8 по „Програма за млади учени и докторанти в БАН - 2017 г.“ към БАН и доц. дин Димо Чешмеджиев като член на Комисията за финансиране на конференции към ФНИ на МОН; 2. Доц. д-р Славия Бърлиева е член на Национална експертна комисия за селекция на студенти и специализанти в чужбина към МОН, както и оценител към Министерския съвет на словашката република (Agentura na podporu vyskumu a vyvoja - Bratislava, Slovak Republic, <http://www.apvv.sk/>)

5.2. *Членства в организационни комитети на научни форуми:* През 2017 г. доц. д-р Славия Бърлиева е била председател на организационния комитет на един национален научен форум - Национален педагогически форум "Хуманност, хуманизъм, хуманитаристика – ключови акценти в новата парадигмата на училищното образование", а трима други – доц. д-р Веселка Желязкова, гл. ас. д-р Цветомира Данова и доц. дин. Д. Чешмеджиев са били част от организационния комитет на два международни научни форума, съответно на Библейската ръкописна традиция между лексикографията, текстологията и литературната история“ и на XI-и международен симпозиум „Търновска книжовна школа – пространства на паметта“.

5.3. *Членства в редакционни колегии и съвети на научни издания:* Към 2017 г. общо 6 сътрудници на КМНЦ – гл. ас. д-р Е. Зашев, доц. д-р С. Бърлиева, проф. д-р К. Иванова, проф. д-р С. Николова, доц. дин Д. Чешмеджиев, доц. д-р В. Желязкова, са участвали в редакционни колегии и съвети на 10 научни списания и поредици, от които 8 международни и 2 национални.

5.4. *Членство в научни организации:* За отчетния период общо 16 сътрудници на КМНЦ членуват в 24 научни организации, от които 17 с международен и 5 – с национален обхват, както и в две чуждестранни организации (съответно Associazione Italiana degli Slavisti (AIS) и Associazione Italiana di Studi Bizantini, на които е член доц. д-р М. Скарпа).

6. *Организиране на изложби:* В съответствие с научно-популяризаторските си задачи през 2017 г. КМНЦ продължи да представя своите изложби, свързани с книжовната дейност и култура, посветени на отделни личности и събития от средновековната история на България, в редица градове в страната. Тъй като тази дейност не е представена в системата SONIX, тук тя ще бъде представена по-подробно. Гл. ас. д-р Ивета Рашева

организира експозицията на 5 от изложбите на Центъра в културните институции на 10 града в страната, както следва:

1. „Кирило-Методиевската идея в православното християнство”:

от 28.02. до 30.03. 2017 г. в НЧ „Просвета” – Поморие;

от 02.05. до 10.06. 2017 г. в ТУ – Габрово.

2. „В началото бе буквата”:

от 02.05. до 18.06. 2017 г. в РМ – Смолян – български вариант;

от 02.05. до 15.06. 2017 г. в РМ – Ботевград – английски вариант;

от 10.09. до 10.11. 2017 г. в НЧ „Просвета” – български вариант, гр. Поморие.

3. „1100 години от успението на св. Наум Охридски, велик просветител на българите“: от 02.05. до 02.06. 2017 г. в РМ – Белово.

4. „България - корени и наследство”:

от 01.02. до 15.03. 2017 г. в РМ – Сандански;

от 02.05. до 14.06. 2017 г. в РУ „Ангел Кънчев” – Русе.

5. „Свети Климент. Проветителят.”

от 14.02.2017 г. до 14.03.2017 г. в Националния музей „Земята и хората” – София;

от 12.05. до 12.06. 2017 г. в гр. Бургас- в Експозиционен център „Флора”, РИМ- Бургас;

от 26.09. до 26.11. 2017 г. в РМ – Самоков.

7. Участие в научнопопулярни проекти:

7.1. През 2017 г. КМНЦ съвместно **Националния музей „Земята и хората“** по традиция за поредна година, отбеляза **14 февруари, денят на Успението на Константин-Кирил Философ**, като ден за отдаване почит към неговото дело. На този ден в НМ „Земята и хората“ си дават среща творци и преподаватели, ученици, студенти и граждани. Тази година гл. ас. д-р Д. Найденова представи постерната изложба „Св. Климент – Просветителят”, а докт. И. Димитрова запозна присъстващите с интересни факти около създаването и употребата на първата славянска азбука.

7.2. През 2017 г. КМНЦ, Фондация „Четири лапи“ и Фондация „Палеобулгарика“ бяха съорганизатори на Националния педагогически форум **"Хуманност, хуманизъм, хуманитаристика – ключови акценти в новата парадигмата на училищното образование"** – Събитие №1 от цикъла педагогически четения "Летящата класна стая".

Той се проведе на 17 и 18 юни в гр. София и бе предназначен за директори на училища и детски градини, учители, възпитатели и педагогически специалисти от всички нива на училищното образование, представители на НПО и други заинтересовани лица.

8. Осведомяване на българската общественост за научните прояви на научното звено и основните изследователски резултати. Във връзка с дейността на КМНЦ през 2017 г. са публикувани 26 научно-популярни материала, проведени са общо 21 обществени представяния – отделни научно-популярни лекции, както и представяния, свързани с дейността на КМНЦ и неговата научната продукция (описани в системата SONIX).

КМНЦ поддържа също актуална информация за своята дейност на интернет страница си (<http://www.kmnc.bg/>), на страницата на БАН (<http://www.bas.bg/>), както и в социалните мрежи, главно във Фейсбук на адрес: <https://www.facebook.com/KiriloMetodievskiNaucenCentrPriBan/?ref=hl>).

1.3. Полза / ефект за обществото от извършваните дейности:

Със своята дейност през 2017 г. КМНЦ предостави на българското общество експертна и популяризаторска дейност за поддържане на параметрите на културната му идентичност – като част от националната система за съхранение и междупоколенческо предаване на културното наследство. През 2017 г. Центърът участва активно в подготовката и провеждането Международната научна конференция „Библейската ръкописна традиция между лексикографията, текстологията и литературната история“, съвместно с Библейската комисия към Международния комитет на славистите и с подкрепата на Представителството на Россътрудничество в Република България. Пред този авторитетен форум бяха категорично защитени някои приноси на българската книжовност в европейската култура, станали предмет на провокативно и тенденциозно изопачаване.

Благодарение на организираните през годината изложби в страната Центърът продължи последователната си политика за популяризиране на научни знания в противовес на тенденциите към унифициране на културните процеси и постепенното заличаване на националната памет, като едновременно с това обаче залага на идеята да покаже българското културно наследство като част от многообразието на европейската култура.

1.4. Взаимоотношение с други институции

През 2017 г. КМНЦ поддържаше връзки с различни институции при изпълнение на своите задачи. Особено интензивни бяха отношенията с Министерството на външните работи, Министерството на образованието и науката, Министерството на културата, Столична община, Представителството на Европейската комисия в София, регионални културни институции.

Центърът участва в две научни мрежи: “Medieval Europe – Medieval Cultures and Technological Resources” и “Pax Byzantino-Slava”. Активната международна дейност на Центъра се подкрепя от 14 двустранни споразумения с чуждестранни изследователски институции и университети, а популяризаторската – чрез тясно сътрудничество с регионалните музеи в страната и 2 национални музея.

1.5. Общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата (с илюстрации и съпътстващ текст)

1.5.1. Практически дейности, свързани с работата на национални, правителствени и държавни институции, индустрията, енергетиката, околната среда, селското стопанство, национални културни институции и др. (относими към получаваната субсидия)

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

1. Трима от сътрудниците на Центъра са членове на експертни комисии в МОН: доц. д-р Веселка Желязкова във ВНЕК по конкурса „Българска научна периодика – 2017“ към ФНИ, доц. д-р Димо Чешмеджиев във Комисията за финансиране на конференции към ФНИ и доц. д-р Славия Бърлиева в НЕК за селекция на студенти и специализанти в чужбина.

2. Други двама учени – доц. д-р Бойка Мирчева и гл. ас. д-р Д. Найденова, са били поканени за рецензенти на проекти в конкурсните сесии на ФНИ.

3. Един сътрудник от КМНЦ – гл. ас. д-р Мая Иванова, е командирован от МОН като лектор по български език и българска култура в Познанския университет „Адам Мицкевич“ (Полша).

1.5.2. *Проекти, свързани с общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата и обществото, финансирани от национални институции (без Фонд „Научни изследвания“), програми, националната индустрия и пр. - до ТРИ най-значими проекта (заглавие на проекта, програма, по която се финансира, координатор, и постигнати резултати).*

КМНЦ няма такива проекти.

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2017 г.

2.1. ЕДНО най-значимо научно постижение и съответната графична илюстрация към него с кратък подфигурен текст.

Четириевангелието на цар Иван Александър (British Library Add. Ms. 39627)

Изданието на един от най-важните и богато илюстрирани средновековни български царски ръкописи, емблематични за българската култура отпреди падането на Второто българско царство, е осъществено в рамките на международен научен проект със съвместните усилия на Кирило-Методиевския научен център към Българската академия на науките (България), Института за славистика на Виенския университет (Австрия), Департамента за езици, литератури и межкултурни изследвания на Университета във Флоренция (Италия) и Департамента за съвременни езици, литература и култура на Университета в Болоня (Италия). Публикувано е във Виена от издателство Холцхаузен и след спечелен конкурс - финансирано от Австрийския фонд за научни изследвания.

Изданието на Четириевангелието на Иван Александър е мащабен научен труд, състоящ се от 932 страници, разделен на две части. Първата част представлява критическо издание на текста на кодекса с критически апарат, а многобройните миниатюри, заради които паметникът е известен сред широката публика като един от най-красивите представители на средновековното българско ръкописно изкуство, са възпроизведени в черно-бели илюстрации, които следват точно оригинала.

Във втората част на изданието са поместени изследвания върху състава, текстологията, историята, кодикологията и художествените особености на ръкописа. Те започват с библиография на изследванията на паметника за периода от 1849 до 2016 г., подготвена от Нели Ганчева, съвместното изследване на Елисавета Мусакова и Хайнц Миклас, посветено на кодикологията, палеографията и художественото оформление на ръкописа, допълнено с богат илюстративен материал от Хайнц Миклас в края на изданието, също проучването на Елка Бакалова за портретите на цар Иван Александър, студията на Алберто Алберти, която представя лексиката на евангелието от гледна точка на текстологическата традиция на славянските евангелия, като тези наблюдения са разширени в неговата съвместна статия с Марчело Гардзанити, посветена на особеностите на паметника в контекста на византийските образци и текстологичните традиции на славянските евангелия от X-XVI в. Богослужебният апарат на паметника като структура, съдържание и езиково-правописни особености е представен от Таня Попова, а историята на тази допълнителна част на ръкописа – от Екатерина Дограмаджиева. В края на изданието са поместени изготвена от Елисавета Мусакова таблица на евангелските четива и на миниатюрите, също списък на цитираните ръкописи и старопечатни издания, изготвен от Бойка Мирчева, както и списък на цитираната в изданието литература, обобщена от Нели Ганчева.

Ръкописът е издаден от Таня Попова и Хайнц Миклас със съдействието на Бойка Мирчева. Коректурите са дело на Гудрун Влах и Цонка Йончева, а художественото оформление и предпечатната подготовка – на Анита Борисова. Цялата история на съвместната работа и осъществяването на този труд е описана от Хайнц Миклас в предговора към изданието.

Текстът на изданието е на свободен достъп на адрес: dx.doi.org/10.15661/mono/slav/tetraevangelium

ТАНЯ ПОПОВА / ХАЙНЦ МИКЛАС
TANJA POPOVA / HEINZ MIKLAS

ЧЕТИРИ ЕВАНГЕЛИЕ
НА ЦАР ИВАН АЛЕКСАНДЪР
TETRA EVANGELIUM
DES ZAREN IVAN ALEKSANDĀR

КРИТИЧЕСКО ИЗДАНИЕ
KRITISCHE EDITION

2.2. ЕДНО най-значимо научноприложно постижение и съответната графична илюстрация към него с кратък подфигурен текст.

На 7 и 8 септември 2017 г. КМНЦ при БАН в сътрудничество с Библейската комисия към Международния комитет на славистите и с подкрепата на Представителството на Росътрудничество в България организира международна научна конференция на тема „**Библейската ръкописна традиция между лексикографията, текстологията и литературната история**“. Тя се проведе в сградата на Руския културно-информационен център, гр. София (ул. Шипка № 34). Тематичният обхват на конференцията включи широк кръг въпроси, свързани с историята на библейските преводи в средновековната славянска книжнина, развитието на ръкописната традиция на отделните библейски книги, езика на първите славянски библейски преводи, рецепцията и развитието на библейския текст в славянските литератури от Средновековието до наши дни, подготовката на различни видове издания на библейски книги и др.

Едно от заседанията беше посветено на Библията в мисионерските и поклонническите пътувания през Късната античност и Ранното средновековие, част от проект на КМНЦ и Центъра за изследване на християнството на Еврейския университет в Йерусалим. В рамките на конференцията се проведе и заседание на Библейската комисия към Международния комитет на славистите.

В престижния научен форум взеха участие утвърдени специалисти и млади учени в областта на палеославистиката, византистиката и богословието от 11 държави – Австрия, Белгия, Беларус, България, Великобритания, Германия, Израел, Италия, Полша, Русия и Словения.

Откриването на научния форум на 7.09.2017г. в Руския културен център, гр. София.

Откриването на научния форум на 7.09.2017г. в Руския културен център, гр. София.

Снимки от заседанията на научния форум, Руски културен център, гр. София.

Снимки от заседанията на научния форум, Руски културен център, гр. София.

3. МЕЖДУНАРОДНО НАУЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО НА ЗВЕНТО

1. През 2017 г. в КМНЦ продължи разработването на три международни научни проекта:

- ✓ Scriptura&Cultura: ръкописните колекции като общо европейско културно наследство (с Библиотеката на Румънската академия на науките);
- ✓ Свети Седмочисленици във фолклорната традиция, иконографията и културната памет (съвместно с Университета в Лодз, Полша);
- ✓ From the Holy Land to the Holy Church: Apostolic Missions and Pilgrimage and the Formation of Christianity during the Late Antiquity and Middle Ages (с Еврейския университет в Йерусалим)

2. През 2017 г. сътрудниците на КМНЦ подготвиха и стартираха нов проект, който ще бъде реализиран съвместно с Полската академия на науките за срок от 2 години:

- ✓ The City in the Dynamic of Culture – reflections and inspirations on the field of South Slavic literatures and cultures from Middle Ages to Postmodern times

3. Трима учени от КМНЦ – гл. ас. д-р Д. Найденова, доц. д-р С. Бърлиева и доц. д-р И. Трифонова, имат лично участие във външни за звеното международни проекти, финансирани от различни институции и университети, а общо четирима сътрудници – гл. доц. д-р С. Бърлиева, доц. д-р И. Трифонова, гл. ас. д-р Е. Джевицка, гл. ас. д-р Д. Найденова, са спечелили допълнителни грантове от национални институции и международни стипендии и спонсорства във връзка с реализирането на международни проекти.

4. През 2017 г. в КМНЦ на постоянен трудов договор бе привлечен и доц. д-р Марко Скарпа (Венеция, Италия), хоноруван преподавател в Месинския университет, Италия (Università degli Studi di Messina, UNIME) и в Accademia di belle arti di Brera, Милано, Италия. Така, след назначаването преди 4 години на гл. ас. д-р Евелина Джевицка, научният състав на Центъра вече има международен профил.

5. КМНЦ участва активно в европейската програма за образование, обучение, младеж и спорт „Еразъм+“. По тази програма КМНЦ е в договорни отношения с 11

институции: Лисабонския университет (Universidade de Lisboa (P Lisboa 02); Университетът в Неапол (Università degli Studi di Napoli “L’ Orientale” (I Napoli 02); Университета в Удине (The University of Udine (I Udine 01); Университета в Бари (Università degli studi di Bari (I Bari 01); Лодзкия университет (University of Lodz (PL LODZ 01); Център „Церанеум“ към Лодзкия университет (University of Lodz (PL LODZ 01), Waldemar Cerana Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe CERANEUM; Университета „Константин Философ в Нитра, Словакия (Constantine the Philosopher University in Nitra (SK NITRA 01) (Humanities – Philology); Ягелонския университет в Краков (Pl Krakow 01 Jagiellonian University); Университета в Познан (Pl Poznan 01- Adam Mickiewicz University in Poznan. Faculty of Polish and Classical Philology Institute of Slavic Philology; Атински университет (G ATHINE01) University of Athens, Faculty of Slavic Studies; Славянски семинар, Университет „Албрехт Людвиг“ във Фрайбург (Slavisches Seminar, Albrecht-Ludwigs- Universitaet Freiburg (D FREIBUR01).

През учебната 2016/2017 г. по „Еразъм+“ в КМНЦ се обучава един чуждестраен специализант – докт. Ян Моравицки от Лодзкия университет, Полша.

6. Учени от Центъра бяха гости на няколко чуждестранни университета и института: доц. д-р Славия Бърлиева, е гостувал в Института по славистика на Виенския университет, в Университета Ка-Фоскари, Венеция, Италия, в Института по славистика на Словашката академия на науките и в Словашкото министерството на образованието и науката. Един от учените в КМНЦ, проф. д-р С. Николова, е бил финансиран от издателство ‘De Gruyter’ за участие в Международната научна среща, организирана от Обществото за библейска литература и Европейската асоциация на бибелйските изследвания в Берлин, Германия. Също така доц. д-р И. Трифонова, е бил гост изследовател в Свободния университет в Берлин по покана на приемащата страна (21.10-21.12. 2017 г.).

КМНЦ полага усилия да бъде координатор на кирило-методиевските изследвания в световен мащаб, както е заложено и в Националната стратегия за развитие на науката в България 2017-2030. Във връзка със задачите си и като АСЗ, КМНЦ започна и ще продължи подготовката от серия постерни изложби по повод на юбилейни годишнини, които да бъдат представяни в страната и чужбина.

4. УЧАСТИЕ НА ЗВЕНТО В ПОДГОТОВКАТА НА СПЕЦИАЛИСТИ - форми на обучение и подготовка; сътрудничество с учебни заведения; външни заявители, включително от чужбина; анализ на състоянието, перспективи и препоръки

Сътрудниците на КМНЦ са желани преподаватели в най-престижните университети в страната и чужбина. Те са ангажирани с редица фундаментални дисциплини, както и със специализирани теми в областта на кирилометодиевистиката и нейните връзки с палеославистиката, византологията, латинистиката. Центърът има акредитация за обучение на докторанти в три научни специалности: теория и история на литературата (05.04.01); българска литература (05.04.02) и български език (05.04.17).

През 2017 г. КМНЦ отново участва в подготовката на специалисти чрез различни по тип дейности:

1. *Подготвяне на университетски курсове в бакалавърска и магистърска степен на обучение:* През 2017 г. проф. д-р Кл. Иванова е водила лекционен курс в СУ „Св. Кл. Охридски“ (общо 60 ч.), доц. д-р С. Бърлиева, гл. ас. д-р М. Тотоманова-Панева, доц. д-р И. Трифонова, гл. ас. д-р Д. Найденова са водили специализирани курсове пред студенти от бакалавърските и магистърските програми в СУ „Св. Кл. Охридски“ (общо 135 уч. ч.), ас. Андрей Бобев е водил упражнения в Югозападния университет „Неофит Рилски“ (общо 318 уч. ч.), а доц. д-р Д. Чешмеджиев е бил хоноруван преподавател във Филиала „Любен Каравелов – гр. Кърджали и във Филиала в гр. Смолян на Пловдивския университет (общо 150 хон. уч. ч.). Отделни лекции са били проведени в СУ „Св. Кл. Охридски“, ЮЗУ „Неофит Рилски“ и Института по славистика на Виенския университет, (общо 10 уч. ч.).

2. *По програма „Еразъм+“ във връзка с програмата за преподавателска мобилност:* През 2017 г. 5 учени от КМНЦ проведоха общо 42 лекторски часа пред бакалаври, магистри и специализанти в пет европейски университета на четири страни – в Атина (Гърция), Нитра (Словакия), Удине (Италия), Краков и Лодз (Полша).

3. *Подготовка на специализанти:* По програмата за мобилност на „Еразъм+“ гл. ас. Д. Найденова е провела общ 60 уч. ч. със специализанти в България. Един учен от Центъра – гл. ас. д-р Е. Зашев, е взел участие в Национална школа по въпроса за успешното прилагане на новата учебна програма по литература.

4. *Подготовка на докторанти и дипломанти:* През 2017 г. един учен от КМНЦ – доц. Дин. Д. Чешмеджиев, е бил ръководител на 2 докторанти в ПУ „Паисий Хилендарски“.

Тази година в КМНЦ ас. А. Бобев защити успешно докторска дисертация на тема: „Ветхозаветните четива за Страстната седмица в старобългарската богослужебна и небогослужебна книжнина“.

5. *Участие в изпитни комисии и научни журита:* През 2017 г. един учен от КМНЦ – доц. д-р Д. Чешмеджиев, е участвал 2 университетски изпитни комисии.

6. *Рецензии и становища по процедури:* Четирима сътрудници на Центъра - доц. д-р Д. Чешмеджиев, доц. д-р Т. Илиева, проф. д-р С. Николова, доц. д-р Б. Мирчева, са били рецензенти или автори на становища по ОНС „Доктор“ и „доцент“ към КМНЦ-БАН, и на ОНС „Доктор“ към ПУ „Паисий Хилендарски“, СУ „Климент Охридски“ и ЮЗУ „Неофит Рилски“. Други 6 учени са били поканени за рецензенти на отделни книги, проекти, статии към научни организации и издания.

7. *Учебници и учебни помагала за студенти и ученици:* Един учен от КМНЦ – гл. ас. д-р Е. Зашев, е съавтор в 4 учебника и съответно учебни помагала за учители и ученици, издадени от изд. „Просвета“.

Всички тези дейности са въведени в системата за отчитане на БАН - Соникс.

5. ИНОВАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНТО И АНАЛИЗ НА НЕЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

5.1. *Осъществяване на съвместна иновационна дейност с външни организации и партньори, вкл. поръчана и договорирана с фирми от страната и чужбина*

През 2017 г. Кирило-Методиевският научен център няма такава дейност.

5.2. *Извършен трансфер на технологии и/или подготовка за трансфер на технологии по договор с фирми; данни за полученото срещу това заплащане; данни за*

реализираните икономически резултати във фирмите (работни места, печалба, производителност, дял на новите продукти в общия обем на продажбите и т.н.)

Кирило-Методиевският научен център няма такава дейност.

6. СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНОТО

КМНЦ не извършва такава дейност

7. КРАТЪК АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ НА ЗВЕНОТО ЗА 2017 г.

Основната дейност на КМНЦ-БАН е научна. Щатният състав е 27 броя. Разходите извършени през 2017 г. възлизат на 336 329 лв. и са разпределени както следва:

1. 226 334 лв. са изразходвани за изплащане на възнаграждения на работници и служители назначени по трудови правоотношения, което представлява 67.29% от общо разходваните средства през годината.

2. 18 096 лв. са изразходвани за изплащане на възнаграждения на персонал, нает по извънтрудови правоотношения, СБКО и болнични за сметка на работодателя и обезщетение при пенсиониране, което представлява 5.38 % от общо разходваните средства през годината.

3. 44 134 лв. са изразходвани за задължителни осигурителни вноски за сметка на работодателя, което представлява 13.12% от общо разходваните средства през годината.

4. 35 216 лв. са изразходвани за изплащане на разходи с характер на издръжка, като: материали; вода, горива и енергия; разходи за външни услуги; разходи за командировки в страната и разходи за командировки в чужбина, което представлява 10.47% от общо разходваните средства през годината.

5. 9 665 лв. са изразходвани за изплащане на стипендии на докторанти, което представлява 2.87 % от общо разходваните средства през годината.

6. 2 067 лв. са изразходвани за придобиване на компютри и хардуер и стопански инвентар, което представлява 0.61% от общо изразходваните средства през годината.

7. 592 лв. са изразходвани за придобиване на програмни продукти, което представлява 0.18% от общо разходваните средства през годината.

8. 225 лева за изразходвани за заплащане на данък по ЗКПО, което представлява 0.07% от общо разходваните средства през годината.

Общо собствените приходи за 2017 г. възлизат на 14 358 лв. или приблизително 4.27% спрямо утвърдения бюджет на звеното. Основните параграфи, по които са изразходвани средствата от тези източници, са за външни услуги и материали с цел обезпечаване разходите за отпечатване на книжните тела.

В началото на годината КМНЦ е имал налични собствени средства (преходен остатък) от 2016 г., възлизащ на 8 363 лв. от собствени приходи. Към 31 декември 2017 г. преходният остатък в Единната сметка е 31 671 лева. (собствен приход + средства по Договор „Научна Периодика”)

През 2017 г. са постъпили допълнителни суми по следните направления:

1. Национален фонд „Научни изследвания“, Договор „Научна периодика“ за финансиране на четири броя от сп. „Palaeobulgarica“ – 6 600 лв.

2. Българска академия на науките за отпечатване на сборник с доклади от международна научна конференция - 7 000 лв.

8. ИЗДАТЕЛСКА И ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНОТО

През 2017 г. бяха редактирани, отпечатани и разпространени сред абонатите кн. 4/2016 и кн. 1–3/2017 на сп. „Palaeobulgarica“. Общият обем на издадените книжки е 480 печатни страници. В тях са публикувани 31 материала, от които 18 статии от 19 автори, 13 рецензии, персоналии и информации за конференции от 19 автори, както библиография на 40-ата годишнина на списанието и показалец на авторите през същия период. 24 от авторите са от България, а 14 от чужбина: Австрия, Белгия, Италия, Полша, Русия, Холандия и Чехия. Две от публикациите са на английски език, а седем – на руски език.

Цонка Йончева и Анита Борисова работиха по редактирането, графичното оформление и предпечатната подготовка на „Четириевангелието на Иван-Александър“ – 930 печатни страници. През 2017 г. беше редактиран, страниран и подготвен за печат и сборникът с доклади от Международната конференция „Св. Климент Охридски в културата на Европа“, проведена през 2016 г. с обем над 800 страници, в който са включени 65 материала от 63 автори, между които са учени от Австрия, България, Германия, Гърция, Италия, Литва, Р Македония, Русия, Словакия, Словения и Сърбия.

През изминалата година бяха усвоени 6 300 лв. за разходи по отпечатване на 4 броя на сп. „Palaeobulgarica“ и за разработване на сайт на списанието, спечелени по конкурс „Българска научна периодика - 2016 г.“ на Фонд научни изследвания. Списанието спечели и тазгодишния конкурс „Българска научна периодика - 2017“ и получи финансиране в пълен размер на 6 600 лв. Приходите от продажби на научна литература през 2017 г. възлизат на 16 300 лв.

В процес на разработка е и сайтът на списанието, който може да се види на интернет адрес www.palaeobulgarica.eu. Предстои дооформяне и допълване на информация. Продължи работата и по сканирането и обработката на теченията на сп. „Palaeobulgarica“ за включване в системата на CEEOL. До момента на тази платформа са достъпни последни 20 годишнини на списанието – от 1998 до 2017 г.

9. ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАУЧНИЯ СЪВЕТ НА ЗВЕНОТО

С протокол № 74066/12.03.2012 г., одобрени от УС на БАН са два научни ad hoc съвета за процедури, свързани със ЗРАСБ със следния състав:

1. доц. д-р Славия Бърлиева – КМНЦ
2. доц. д-р Татяна Мострова – КМНЦ
3. доц. д-р Веселка Желязкова – КМНЦ
4. проф. д-р Светлина Николова – КМНЦ
5. доц. д-р Бойка Мирчева – КМНЦ
6. доц. д-р Татяна Илиева – КМНЦ
7. доц. дн Ана Стойкова – Институт за литература
8. проф. дфн Георги Попов – КМНЦ
9. проф. д-р Клементина Иванова – КМНЦ
10. доц. д-р Ивона Карачорова – ИБЕ
11. проф. дфн Татяна Славова – СУ „Св. Климент Охридски“
12. доц. д-р Лиляна Грашева – Институт за литература
13. проф. дфн Анна-Мария Тотоманова – СУ „Св. Климент Охридски“
14. доц. дн Димо Чешмеджиев – КМНЦ
15. проф. д-р Илия Илиев – Институт за исторически изследвания
16. проф. дин Аница Данчева – Институт за исторически изследвания

17. проф. д-р Миляна Каймакамова – СУ „Св. Климент Охридски“
18. доц. д-р Ангел Николов – СУ „Св. Климент Охридски“
19. доц. д-р Георги Николов – СУ „Св. Климент Охридски“
20. чл.-кор. Аксиния Джурова – ЦСВП, СУ „Св. Климент Охридски“
21. проф. дин Петър Ангелов – СУ „Св. Климент Охридски“
22. проф. дин Казимир Попконстантинов – ВТУ „Св. Кирил и Методий“
23. проф. д-р Иванка Гергова – Институт за изследване на изкуствата
24. проф. д-р Светлана Куюмджиева – Институт за изследване на изкуствата
25. доц. д-р Вася Велинова – ЦСВП, СУ „Св. Климент Охридски“
26. доц. д-р Маргарита Ваклинова – Национален археологически институт с музей

Със същото решение на Управителния съвет като научни съвети за нуждите на КМНЦ са определени Научните съвети на Института за български език, Института за литература „Проф. Л. Андрейчин“, Института за исторически изследвания, Института за изследване на изкуствата и Института за балканистика с Център по тракология „Проф. Ал. Фол“.

10. КОПИЕ ОТ ПРАВИЛНИКА ЗА РАБОТА В ЗВЕНОТО - *посочете линк към сайта на звеното, където е качен правилникът.*

[http://www.kmnc.bg/files/PDF/Pravilnik_za_vatreshnia_trudov_red - KMNC-BAN.pdf](http://www.kmnc.bg/files/PDF/Pravilnik_za_vatreshnia_trudov_red_-_KMNC-BAN.pdf)

11. СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ В ОТЧЕТА И ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ НЕГО СЪКРАЩЕНИЯ

БАН - Българската академия на науките

КМНЦ – Кирило-Методиевски научен център

КМНЦ-БАН – Кирило-Методиевски научен център към Българската академия на науките

МОН – Министерство на образованието и науката

ФНИ - Фонд „Научни изследвания“

ЦЕНТЪРА – Кирило-Методиевски научен център към Българската академия на науките